



УДК: 614.24:614.482.5-084.7

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-2\(2\)-187-195](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-2(2)-187-195)

**Дуб Наталія Євстахіївна** кандидат наук з державного управління, доцент, декан факультету, КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського», вул. П. Дорошенка, 70, м. Львів, 79000, <https://orcid.org/0000-0001-6193-9407>

**Блоховита Олена Вікторівна** головна медична сестра, комунальне некомерційне підприємство «Первомайська центральна міська багатопрофільна лікарня» Первомайської міської ради Миколаївської області

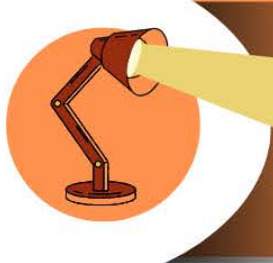
**Головчак Марія Ігорівна** аспірантка, спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування, кафедра адміністративного та фінансового менеджменту, Національний університет «Львівська політехніка», вул. Бандери, 12, м. Львів, 79000, <https://orcid.org/0000-0002-9890-6948>

### **РОЗРОБКА ТРЕНІНГІВ З ПРОФІЛАКТИКИ ВНУТРІШНЬОЛІКАРНЯНИХ ІНФЕКЦІЙ ДЛЯ МЕДСЕСТЕР: УПРАВЛІНСЬКИЙ ПІДХІД**

**Анотація.** У системі охорони здоров'я медичні сестри відіграють важливу роль, проте їхні можливості для покращення якості медичної допомоги та задоволення потреб пацієнтів ще потребують розвитку. Як фахівці в боротьбі з інфекціями, медсестри мають унікальний погляд на ефективність й необхідність тренінгів у профілактиці інфекцій. Розуміння їх очікувань дозволить розробити програми тренінгів, спрямовані на вирішення конкретних проблем та покращення робочих процесів. Наголошується на необхідності підготовки висококваліфікованих медсестер, які зможуть ефективно працювати в сучасних умовах медичної практики. Розв'язання цієї проблеми має ключове значення для подальшого розвитку системи охорони здоров'я в Україні та забезпечення високоякісної медичної допомоги всім громадянам країни.

У статті розглянута актуальна проблема внутрішньолікарняних інфекцій, що становить серйозну загрозу для пацієнтів та медичного персоналу. Підкреслено ключову роль медсестер у виявленні та моніторингу інфекційних захворювань, а також необхідність постійного підвищення рівня їхніх знань і вмінь. Обґрунтовано, що відсутність систематичних тренінгів для медсестер та недостатня освіченість медичного персоналу в цілому – можуть призвести до неадекватної відповіді на інфекційні загрози, що становить





виклик якості догляду та безпеці пацієнтів і персоналу. Зазначається, що розв'язання цієї проблеми передбачає розробку та впровадження ефективних тренінгів з профілактики внутрішньолікарняних інфекцій для медсестер, з урахуванням їхніх потреб та специфіки роботи. Проведено дослідження, спрямоване на вивчення інтересу медсестер до участі у тренінгах з профілактики внутрішньолікарняних інфекцій. Опитування показало високий попит на інтерактивні формати навчання та бажання отримати практичні навички та знання в цій галузі. Обмежений час та нестача ресурсів виявилися основними перешкодами для участі у тренінгах, проте медсестри висловили готовність подолати ці обмеження. На основі отриманих результатів була розроблена програма тренінгів з метою підвищення рівня знань та практичних навичок медсестер з профілактики внутрішньолікарняних інфекцій. Ця програма спрямована на забезпечення медсестер необхідними інструментами для ефективного контролю та запобігання поширенню інфекцій у лікарнях.

**Ключові слова:** тренінги, медичні сестри, охорона здоров'я, внутрішньолікарняна інфекція.

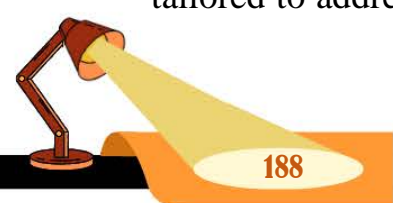
**Dub Nataliia Yevstakhiivna** PhD in Public Administration, Associate professor, Dean of the Faculty, Communal Institution of Higher Education of Lviv Regional Council «Andrei Krupynskyi Lviv Medical Academy», P. Doroshenko St., 70, Lviv, 79000, <https://orcid.org/0000-0001-6193-9407>

**Blokhovyya Olena Viktorivna** head nurse, communal non-profit enterprise «Pervomayska Central City Multidisciplinary Hospital» of Pervomayska City Council, Mykolaiv Region

**Holovchak Mariia Ihorivna**, postgraduate student, specialization 281 Public management and administration, Department of Administrative and Financial Management, Lviv Polytechnic National University, Bandery St., 12, Lviv, 79000, <https://orcid.org/0000-0002-9890-6948>

## DEVELOPMENT OF TRAININGS ON PREVENTION OF HOSPITAL-ACQUIRED INFECTIONS FOR NURSES: A MANAGEMENT APPROACH

**Abstract.** In the healthcare system, nurses play a crucial role, yet their potential to enhance the quality of medical care and meet patients' needs requires further development. As frontline professionals in infection control, nurses possess unique insights into the effectiveness and necessity of infection prevention training. Understanding their expectations enables the development of training programs tailored to address specific challenges and improve workflow processes. Emphasis





is placed on the necessity of training highly skilled nurses capable of effectively working in modern healthcare settings. Addressing this issue is key to furthering the development of the healthcare system in Ukraine and ensuring high-quality medical care for all citizens of the country.

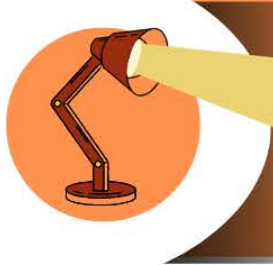
The article addresses the pressing issue of hospital-acquired infections, posing a significant threat to both patients and medical personnel. It underscores the pivotal role of nurses in identifying and monitoring infectious diseases, as well as the need for continuous improvement in their knowledge and skills. The absence of systematic training for nurses and inadequate overall medical staff education may lead to inadequate responses to infectious threats, posing challenges to patient care quality and safety. The solution to this problem involves developing and implementing effective training programs on hospital-acquired infection prevention for nurses, tailored to their needs and work specifics. A study was conducted to explore nurses' interest in participating in such training sessions. The survey revealed a high demand for interactive learning formats and a willingness to acquire practical skills and knowledge in this field. Limited time and resources emerged as primary obstacles to participation in training; however, nurses expressed readiness to overcome these limitations. Based on the findings, a training program was developed to enhance nurses' knowledge and practical skills in hospital-acquired infection prevention. This program aims to equip nurses with the necessary tools for effective infection control and prevention in hospitals.

**Keywords:** training, nurses, healthcare, hospital-acquired infection.

**Постановка проблеми.** У сучасних умовах проблема внутрішньолікарняних інфекцій стає надзвичайно актуальною, оскільки вона становить серйозну загрозу для здоров'я як пацієнтів, так і медичного персоналу. Це вимагає від медичного персоналу постійного підвищення рівня знань і вмінь. Очевидно, що медсестри відіграють ключову роль у взаємодії з медичними працівниками і пацієнтами, що робить їх важливими посередниками у виявленні та моніторингу можливих випадків інфекційних захворювань. Їх знання, досвід і уважність є критичними для забезпечення безпеки та добробуту пацієнтів у закладах охорони здоров'я.

Відсутність або неефективність систематичних тренінгів для медсестер з профілактики внутрішньолікарняних інфекцій, а також недостатня освіченість персоналу у цій сфері може призвести до недооцінки ризиків інфекційного поширення та неадекватної відповіді на них, загрожуючи безпеці пацієнтів і персоналу. Таким чином, вирішення цієї проблеми передбачає розробку та впровадження ефективних тренінгів з профілактики внутрішньолікарняних інфекцій для медсестер з урахуванням їхніх потреб та специфіки роботи. Призначення тренінгів з профілактики внутрішньолікарняних інфекцій для медсестер виходить з розпізнання загрози неправильної практики





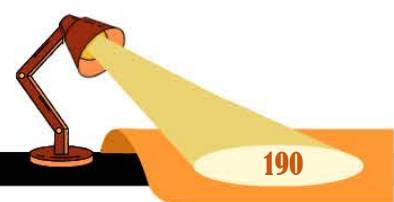
управління інфекціями та можливих наслідків, що стосуються якості догляду за пацієнтами, так і безпеки персоналу.

**Мета статті** полягає у розробці програми тренінгів для медсестер з профілактики внутрішньолікарняних інфекцій з використанням управлінського підходу.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Окремі питання, що стосуються профілактики внутрішньолікарняних інфекцій в Україні висвітлені у працях багатьох вітчизняних учених. Зокрема, І. Романенко розглядає питання профілактики внутрішньолікарняних інфекцій у хірургічних відділеннях [1]. Дослідники О. Катрушов та І. Кайдашев звертають увагу на ключові аспекти профілактики внутрішньолікарняних інфекцій під час пандемії COVID-19. Автори висвітлюють ризики, пов'язані зі збільшенням поширення інфекцій у закладах охорони здоров'я під час пандемії, підкреслюючи важливу роль медичного персоналу у контролі та запобіганні цим інфекціям. Крім того, розглядають заходи безпеки і здоров'я на роботі, включаючи оцінку ризиків та відповідні превентивні заходи. Велика увага приділяється збудникам внутрішньолікарняних інфекцій та ролі комісії з профілактики ВЛІ. Дана праця сприяє усвідомленню важливості профілактики інфекцій у закладах охорони здоров'я, особливо в умовах пандемії, та надає цінні вказівки для забезпечення безпеки пацієнтів й персоналу [2]. Науковці О. Ковальова, В. Похилько та інші, розглядають питання організації системи контролю за інфекціями в неонатальних відділеннях інтенсивної терапії, та надають важливі вказівки щодо цього процесу. Основні аспекти, які вони висвітлюють, включають у себе класифікацію внутрішньолікарняних інфекцій у новонароджених та фактори, що впливають на їх розвиток. Крім того, розглядають основні принципи організації системи інфекційного контролю, такі як розроблення програм профілактики, навчання медичного персоналу та стандартизація лікувально-діагностичного процесу. Особлива увага приділяється епідеміологічному моніторингу та реєстрації внутрішньолікарняних інфекцій, а також аналізу кореневих причин їх розвитку [3].

**Виклад основного матеріалу.** Внутрішньолікарняною інфекцією (ВЛІ) вважається будь-яке інфекційне захворювання, яке виявляється у пацієнта під час його госпіталізації чи звернення за медичною допомогою в заклад охорони здоров'я (ЗОЗ). Також, це охоплює інфекційні захворювання, які виникають у медичних працівників лікарні внаслідок їх професійної діяльності в даному ЗОЗ, незалежно від того, чи виявляються симптоми захворювання під час перебування в лікарні чи після [2; 4].

Зростання внутрішньолікарняних інфекцій сьогодні пов'язане з декількома ключовими факторами, які подано на рис.1.



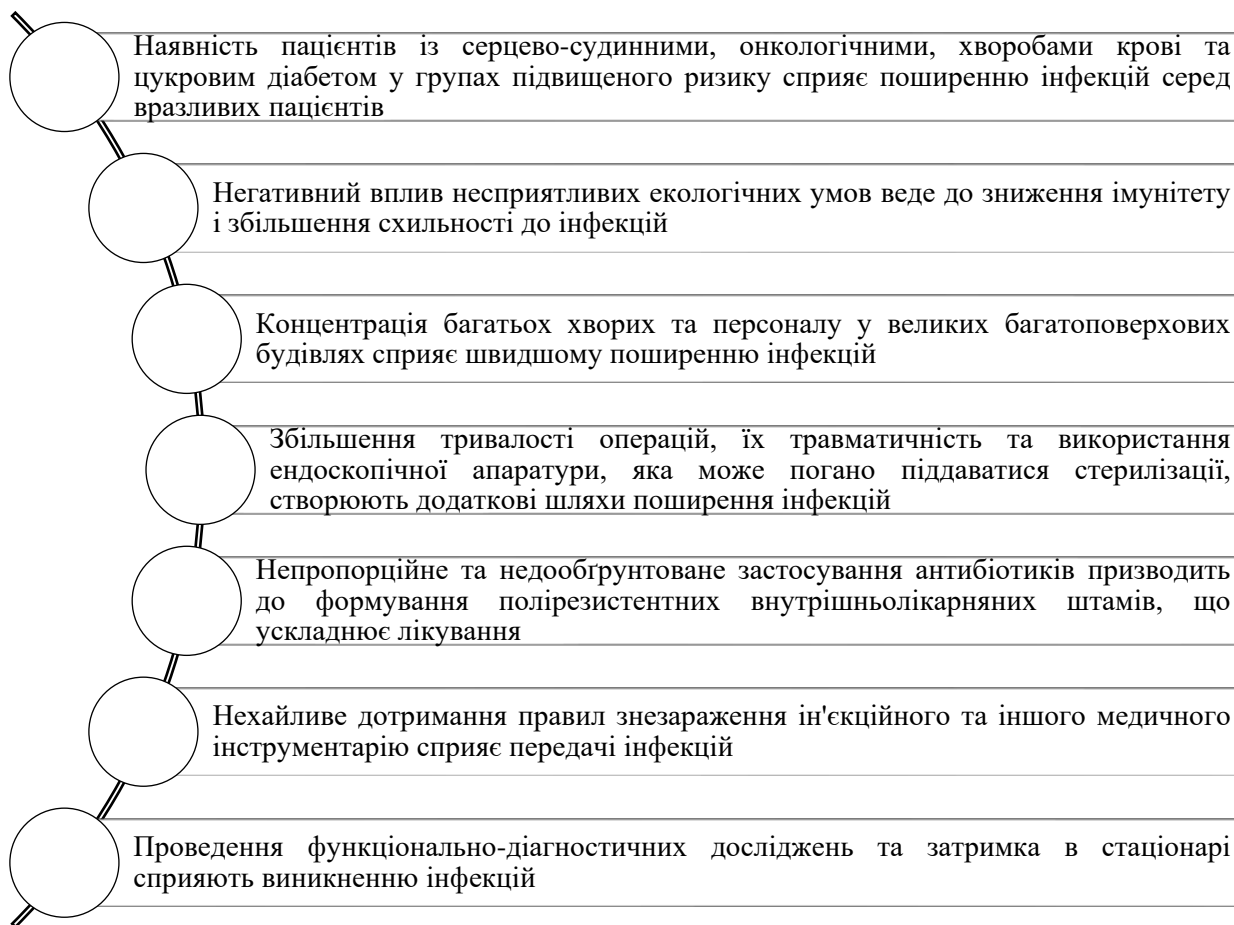


Рис.1. Ключові фактори зростання випадків ВЛІ

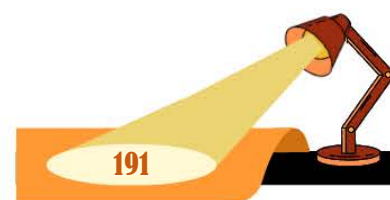
Систематизовано на основі [2; 4; 5]

Як бачимо, проактивні заходи щодо дезінфекції, підтримки обладнання і гігієни відіграють ключову роль у створенні безпечного середовища для пацієнтів та медичного персоналу.

Сестри та брати медичні становлять важливе звено у системі охорони здоров'я, проте їхні можливості та внесок у покращення якості медичної допомоги й задоволення потреб пацієнтів ще потребують додаткового розвитку [6].

Медсестри – це фахівці, що перебувають на передньому краї в боротьбі з інфекціями, мають унікальний інсайт, наскільки тренінги щодо профілактики інфекцій є ефективними та необхідними. Знання про їхні очікування дозволить створити програми тренінгових занять, які будуть максимально спрямовані на розв'язання конкретних проблем і покращення робочих процесів.

Необхідно зосередитися на підготовці висококваліфікованих медсестер, які можуть ефективно працювати в сучасних умовах медичної практики. Вирішення цієї проблеми має стратегічне значення для подальшого розвитку системи охорони здоров'я в Україні та забезпечення високоякісної медичної допомоги всім громадянам нашої країни [7].





Нами проведено дослідження, у якому взяли участь 98 медсестер, які працюють у КНП «Первомайська центральна міська багатопрофільна лікарня» Первомайської міської ради Миколаївської області. Переважна більшість медсестер висловили уподобання до інтерактивних форматів навчання, таких як групові дискусії, практичні майстер-класи та бажання отримати більше практичних навичок і знань у сфері профілактики внутрішньолікарняних інфекцій. Однак, виявлено, що обмежений час та нестача ресурсів становлять перешкоду для участі у тренінгах. Незважаючи на це, медсестри заявили про готовність подолати ці перешкоди.

З урахуванням отриманих результатів, була розроблена програма тренінгів з профілактики внутрішньолікарняних інфекцій, спрямована на надання медсестрам необхідних знань та практичних навичок у цій сфері. Ця програма має на меті покращення якості медичної допомоги та забезпечення безпеки як для пацієнтів, так і для медичного персоналу.

Медсестри переконані, що надання додаткової підтримки та забезпечення доступу до ресурсів значно спростить їх участь у тренінгах і допоможе покращити їхні професійні навички. Ці результати свідчать про необхідність проведення додаткових тренінгів з профілактики внутрішньолікарняних інфекцій та створення умов, які сприяють активнішій участі медсестер у таких освітніх заходах. Отримані в ході опитування результати стали основою для розробки програми тренінгів, спрямованої на підвищення рівня знань та практичних навичок медсестер у сфері профілактики внутрішньолікарняних інфекцій. (рис. 2, рис. 3).

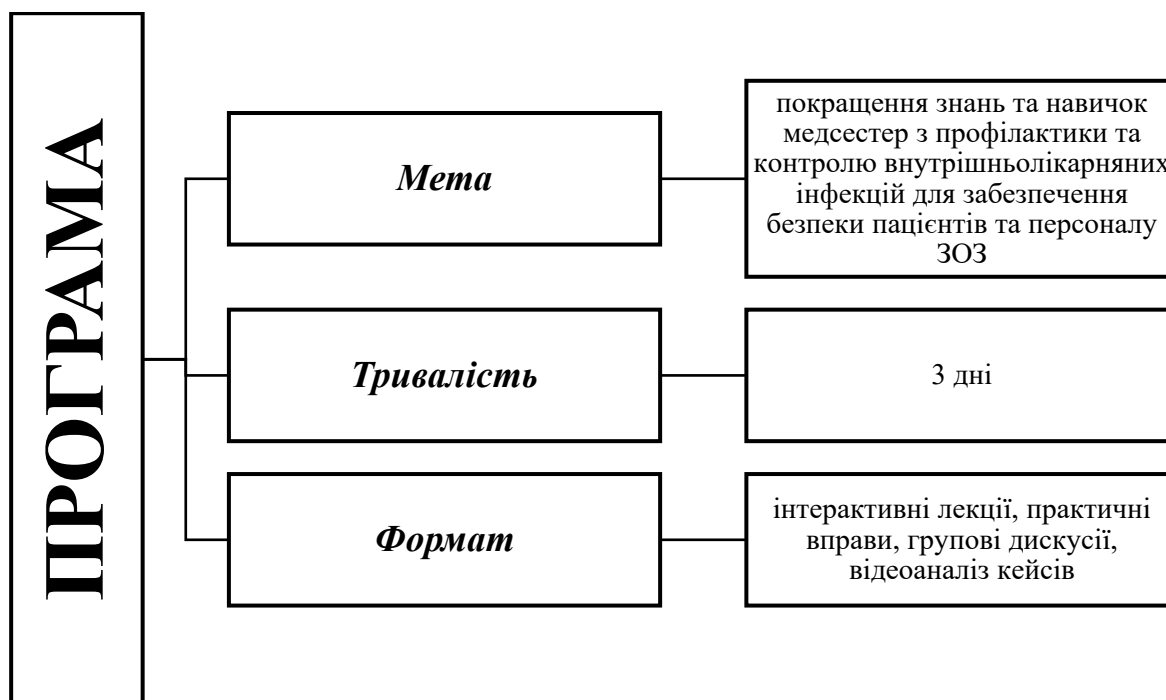


Рис.2. Програма тренінгів з профілактики внутрішньолікарняних інфекцій для медсестер

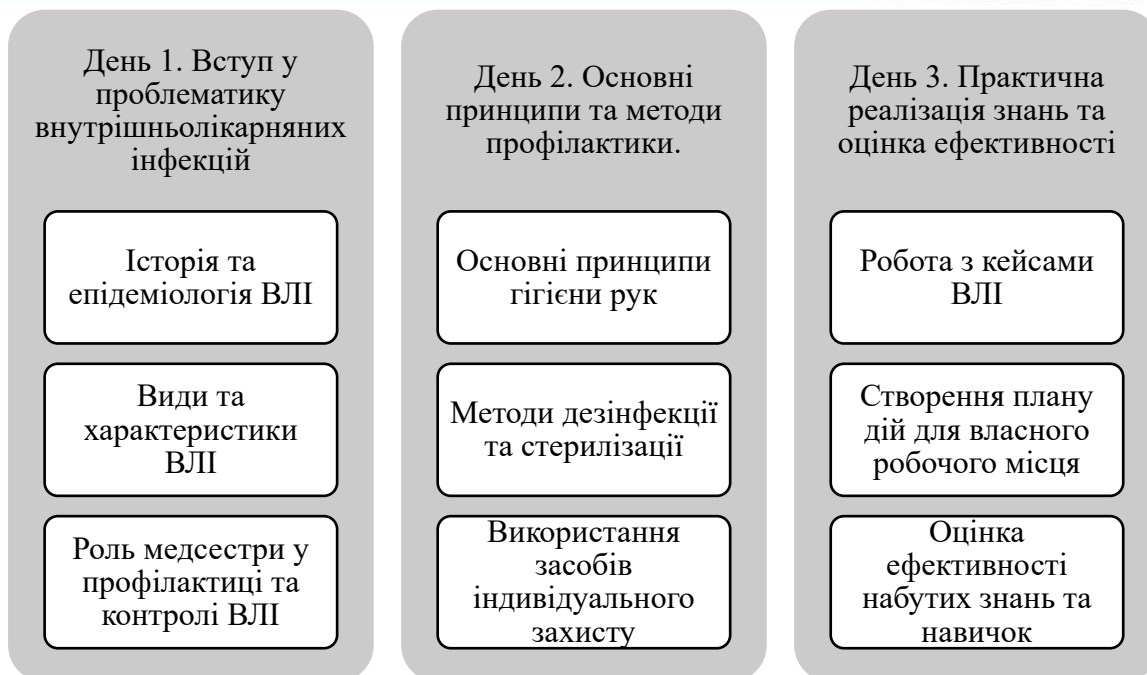


Рис.3. Тематика тренінгових занять

## ДОДАТКОВІ МОЖЛИВОСТІ

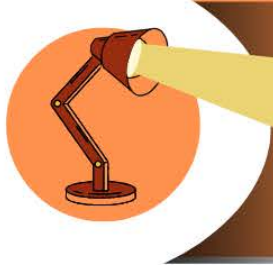
- Відкриті практичні заняття для поглиблення навичок
- Консультації з експертами у сфері інфекційної безпеки
- Підготовка додаткового навчального матеріалу для самостійного вивчення

Рис.3.9. Додаткові можливості відзначені респондентами

Подана програма створена з метою забезпечення медсестрам не лише теоретичних знань, але й практичних навичок, необхідних для ефективної профілактики та контролю внутрішньолікарняних інфекцій.

**Висновки.** Результати опитування, проведеного серед 98 медсестер, є доказом великого інтересу цієї категорії медичних працівників до участі в тренінгах, спрямованих на профілактику внутрішньолікарняних інфекцій. Зазначено, що більшість респондентів виявили уподобання до інтерактивних





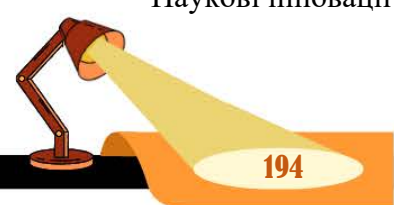
форматів навчання, підкреслюючи своє бажання отримати практичні навички та знання у цій сфері. Обмежений час та нестача ресурсів виступили як головні фактори, які ускладнюють можливість медсестер брати участь у тренінгах. Тим не менш, варто відзначити, що не дивлячись на ці перешкоди, медсестри виявили готовність подолати ці обмеження та активно приймати участь у освітніх заходах. Розроблена програма тренінгів з профілактики внутрішньолікарняних інфекцій була створена з урахуванням виявлених потреб медсестер, які відображені в результаті опитування. Ця програма спрямована на забезпечення медсестер необхідними знаннями та практичними навичками, які допоможуть їм ефективно контролювати і запобігати поширенню внутрішньолікарняних інфекцій.

Подальші дослідження у цьому аспекті можуть бути спрямовані на:

- визначення, наскільки успішно програма тренінгів впливає на знання, навички та поведінку медсестер у сфері профілактики внутрішньолікарняних інфекцій, зокрема через оцінку змін у практичній діяльності медсестер та відповідність їхньої роботи встановленим стандартам безпеки;
- покращення доступності тренінгів для медсестер, зокрема шляхом зменшення обмежень у часі та ресурсах, а також розробки більш гнучких форматів тренінгів, які відповідають їхнім потребам;
- вивчення довгострокових наслідків участі медсестер у тренінгах з профілактики внутрішньолікарняних інфекцій, зокрема їх вплив на здоров'я пацієнтів, якість медичної допомоги та загальний стан безпеки в закладах охорони здоров'я.

#### ***Література:***

1. Романенко, І. І. (2017). Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій у відділеннях хірургічного профілю. Медсестринство, 4, 68-70.
2. Катрушов, О. В., & Кайдашев, І. П. (2021). Підвищення ризиків поширення внутрішньолікарняної інфекції в період пандемії COVID-19 в Україні. Укр. мед. часопис, (3), 143.
3. Ковальова, О. М., Похилько, В. І., Слабкий, Г. О., Цвіренко, С. М., Федосюк, Р. М., & Артємова, Н. С. (2016). Організація системи інфекційного контролю в неонатальних відділеннях інтенсивної терапії.
4. Внутрішньолікарняна інфекція, що це і як її контролювати. Режим доступу: [https://imdlab.com.ua/blog\\_vbi](https://imdlab.com.ua/blog_vbi)
5. Шпитальні інфекції. Режим доступу: [https://microbiology.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/20\\_%.pdf](https://microbiology.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/20_%.pdf)
6. Головчак, М., & Карковська, В. (2023). Неоінституціоналізм в публічній політиці сфери охорони здоров'я: розвиток інституту медсестринства. Наукові інновації та передові технології, (6 (20)).
7. Дуб, Н., Федорович, У., Карковська, В., & Головчак, М. (2023). Перспективи реформування професійної підготовки медсестер в Україні у контексті євроінтеграції. Наукові інновації та передові технології, (13 (27)).







**References:**

1. Romanenko, I. I. (2017). Profilaktyka vnutrishnolikarnianykh infektsii u viddilenniakh khirurhichnoho profilu [Prevention of internal-treatment infections in surgical profiles departments]. *Medsestrynstvo*, 4, 68-70 [in Ukrainian].
2. Katrushov, O. V., & Kaidashev, I. P. (2021). Pidvyshchennia ryzykiv poshyrennia vnutrishnolikarnianoї infektsii v period pandemii COVID-19 v Ukraini [Increasing the risks of the spread of in-hospital infection during the COVID-19 pandemic in Ukraine]. *Ukr. med. chasopys*, (3), 143 [in Ukrainian].
3. Kovalova, O. M., Pokhylko, V. I., Slabkyi, H. O., Tsvirenko, S. M., Fedosiuk, R. M., & Artomova, N. S. (2016). Orhanizatsiia systemy infektsiinoho kontroliu v neonatalnykh viddilenniakh intensyvnoi terapii [Organization of the infection control system in neonatal intensive care units] [in Ukrainian].
4. Vnutrishnolikarniana infektsiia, shcho tse i yak yii kontroliuvaty [Nosocomial infection, what it is and how to control it]. URL: [https://imdlab.com.ua/blog\\_vbi](https://imdlab.com.ua/blog_vbi) [in Ukrainian].
5. Shpytalni infektsii [Hospital infections]. URL: [https://microbiology.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/20\\_%.pdf](https://microbiology.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/20_%.pdf) [in Ukrainian].
6. Holovchak, M., & Karkovska, V. (2023). Neoinstytutsionalizm v publichnii politytsi sfery okhorony zdorovia: rozvytok instytutu medsestrynstva [Neo-institutionalism in healthcare public policy: developing the institution of nursing]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii*, (6 (20)) [in Ukrainian].
7. Dub, N., Fedorovych, U., Karkovska, V., & Holovchak, M. (2023). Perspektyvy reformuvannia profesiinoi pidhotovky medsester v Ukraini u konteksti yevrointehratsii [Prospects for reforming nursing education in Ukraine in the context of european integration]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii*, (13 (27)) [in Ukrainian].